

En torsdag i søppellandsbyen i Kairo

Dette er en fortelling om hvordan en kristen ungdom har det i Kairo i Egypt. Fortellingen under sier noe om å være en kristen minoritet og hvordan det er å oppleve gode og vanskelige dager i livet sammen med muslimer. Fortellingen kan brukes som en muntlig fortelling eller som en fortelling i rolle.

Det er tidlig morgen i Kairo. Fra minaretene har akkurat muezinene ropt til bønn og kirkeklokkene har klemtet et par ganger. Asma våkner og kjenner lukten av kokte, brune bønner, *fool*. Mor er oppe før henne og har tent opp på gassen. Snart smetter Asma føttene i kippescoene og grer det lange brune håret med faste tak. Fletta blir elegant surret bak på hodet og et lite tørkle bundet over. Krøllene stikker fram og hun prøver å skjule dem under tørklekanten. Lillebroren Iskandar titter opp på henne og spør om hun kan følge ham til skolen i dag. Han er redd for noen store gutter som har mobbet ham flere dager på rad. ”Det skal jeg gjøre”, sier hun og ser at øynene hans blir mindre bekymret. ”Men nå må vi spise, *akhuya* (min bror)”. De setter seg på gulvet. Mor ber ”*Ya Rabb* (å Herre)”, og de spiser brød med *fool* og noen tomater og litt salat. Godt at mor fikk den syjobben på senteret i forrige uke! Da har treer-familien penger og kan kjøpe seg mat.

Kjøtt er det lenge siden de har hatt råd til. Ja, faktisk ble det enda sjeldnere siden den rasende mannen kom og sa at de måtte gi fra seg grisen de møysommelig hadde føret opp. Grisen måtte forsvinne, sa han, og dyttet den foran seg og ut av bingen som Asma og moren hadde gjort i stand for den på balkongen. Grunnen var, fikk de vite mye seinere, at de mer enn 300 000 grisene i hele Egypt skulle vekk. ”De var årsaken til svineinfluensaen”, sa noen av de muslimske lederne. Og folk som jobbet for politiet, gjorde det de ble bedt om. Ikke fordi de egentlig var i mot griser, men fordi sjefen hadde sagt det.

Asma, Iskandar og moren deres Nadia har hatt gris i mange år fordi de er kristne. Muslimer har ikke lov til å spise svin. Det er ikke *halal*, de er urene dyr. Men for kristne er dette i orden. Grisen kunne spise de restene som ikke passet som menneskemat. Noen ganger fikk grisene deres også noe som lignet på nepe fra en onkel som hadde et lite gårdsbruk utenfor byen. Rett før jul, den 6. januar, kunne de hvert år slakte en gris, og lukten av stekt eller kokt svinekjøtt fylte rommet og mettet den lille familien og gjestene som kom.

Iskandar og Asma er på vei til skolen. Han er stolt i dag. Storesøster på 15 går med ham og ingen kan røre ham og være ekkel mot ham. Borti gaten, like ved den lille kiosken til Yusuf, treffer de på Fatima som er like gammel som Asma. Hun følger to småsøsken til skolen i dag.

Fatima hvisker til Asma: ”Har du hørt hva som skjedde i går kveld, nede på storveien?” Asma har ikke hørt noen ting. Faren hennes, og Iskandars selvfølgelig, var den som pleide å komme med nyheter. Nå er det to år siden han døde i en trafikkulykke da han skulle frakte søppel fra de rike husene på Zamalek nede ved Nilen og opp til deres bydel under fjellet.

Far visste alt og så alt. Han fortalte alltid hva han hadde sett og hørt når han kom hjem og mor satte fram rent, varmt vann og la et håndkle på krakken ved siden av vaskebalja. Asma kjenner at hun savner ham veldig, men ser på Fatima og vil høre mer om hva som har skjedd kvelden før. ”Mange av de eldste guttene dro fra kirken og ned dit og la store steiner og bildekk i veien. De satte fyr på dekkene og ropte at de var sinte på dem som hadde brent ned den nye kirken i Shams (Sol), bydelen mange kilometer herifra. Da kom *shorta*, politiet. Men noen sier at det ikke var dem, men folk fra *gesh*, militæret, som begynte å skyte på guttene. Mange er skadet og mor tror at noen er drept.”

Asma kjenner angsten ta tak og vet ikke hva hun skal si, men presser fram, ”*Ya, Rabb*” og tar hånda til Fatima. Hun har ikke sett andre døde enn faren og før det farmoren, og føler nå på seg at dette kan bli farlig. Dette er ikke film, slike filmer som hun får se på hjemme hos Fatima. Der bor nemlig også Fatimas bestemor som har kjøpt TV og videospiller. Dette har hun plassert på gårdsplassen like ved døra. Hun legger matter på bakken og så kan de som ikke har TV hjemme, komme og se på filmer eller fotballkamper. Moren til Fatima koker alltid te med *na'na*, det er frisk peppermynte, til TV-gjestene. Hvis hun har godt mel, baker hun små kjeks med fikensyltetøy. Det er deilig å avslutte dagen sammen med de andre foran skjermen.

Asma har sett Jesus-filmen hos Fatima. Bestemoren sa med alvorlig stemme at ”Isa er en profet, og han må vi respektere”. Asma forsto allerede for mange år siden at de som går i moskéen – som faren til Fatima, ikke liker bildet av Jesus på korset, men de liker å se på filmen. Særlig når Jesus, eller Isa som muslimene kaller ham, vekker opp Lazarus fra de døde. Da er først alle musestille, helt til bestemor setter i et gledeshyl, nesten som man gjør i alle bryllup.

”Faren min er død. Kanskje flere av guttene som pleier å komme og se på fotballkamper hjemme hos Fatima, også er døde. Hva skal jeg gjøre?! Hva skal VI gjøre?” Asma kjenner at framtida er mye mørkere nå enn da hun gikk hjemmefra med Iskandar.

Asma går til senteret i den brungrå bygningen ved kirken hver dag unntatt søndag. Etter at Iskandar er levert på barneskolen, vil hun gå dit i dag også. Der har hun lært mange ting. I begynnelsen trodde hun det var en vanlig skole, men etter hvert forsto hun og foreldrene at dette var en slags yrkesskole der unge jenter både lærer å lese og skrive, og å lage papir eller sy broderier. Hun selv har blitt spesialist på det første. Hun kan velge ut hvilke blomsterblader man skal blande i den bløte papirmassen og vet akkurat hva som blir penest til skrivemapper og konvolutter. Lederen på senteret har rost henne mye i det siste. ”*Inti shatra giddan!* (Du er veldig flink!) Nå skal du få lov til å lære opp de yngste jentene.”

Asma vet at det er ikke lett å finne jobb i søppellandsbyen. Istedet for å hjelpe storfamilien med søppelsortering ønsker de fleste av venninnene hennes å finne annet arbeid. Stanken fra råttent mat og skitne klær er nesten ikke til å holde ut. Noen velger derfor å dra til en annen bydel og jobbe som hushjelp og barnevakt. Asma vet at hun er god til å passe barn og stelle hus, men egentlig har hun ikke lyst til å reise fra moren og broren. Ikke ennå. Helst vil hun alltid bli i nærheten. I et nabohus. Bli gift inn i en annen familie noen meter unna. Da kan hun fortsette å jobbe på senteret. Lønnen vil også bli høyere når hun kan lære opp andre og kanskje bli leder for papiravdelingen. Dessuten kan hun fortsette å hjelpe mor. Særlig hvis hun ikke finner på å gifte seg på nytt. Foreløpig har nemlig ingen ny mann banket på døra og spurt om hun vil bli med til Fader Samuil. ”*In sha’llah* (’hvis Gud vil) skjer det beste for mor og oss!” tenker Asma og sukker et ekstra *Ya Rabb* halvhøyt for seg selv.

Hver torsdag kveld går Asma sammen med de andre kristne jentene til Hulekirken. Hun tar på seg sitt fineste skjørt og en langermet bluse, men knytter ikke lenger noe tørkle på hodet. Det bruker hun bare på dagen når hun gjør lekser og jobber. Det vil si, hvis hun skal skrive for presten, tar hun med et rent, hvitt lite sjal som hun dekker hodet med. Det gjør alle voksne kristne kvinner.

Hun elsker kirken. Det er mange tusen mennesker der. Det er varmt og noen ganger faller hun nesten i søvn. Men korene synger så vakkert og Fader Samuil preker så hun husker hvert eneste ord. Bibelen på arabisk er vanskelig å lese. Hun kan lese noe fra evangeliene, men bedre er det å høre fortellingene. Slik har hun lært mange av dem utenat.

I dag er det torsdag. Nå vet alle i nabolaget at 13 unge menn ble drept nede på storveien. Asma vet at mange er lei seg, ja, de er veldig sinte. ”De vil ta hevn”, sier mor Nadia som sitter ved siden av henne i det bratte amfiet. Men Asma vet at Fader Samuil ikke vil snakke om hevn. Hun har hørt ham preke om å vende det andre kinnet til. Er det mulig å tenke seg en slik løsning nå?

Møtet i Hulekirken var over. Asma hadde følt hvordan hele menneskemengden hadde dirret av sorg og sinne. Men med ett så både hun, moren og mange andre et sterkt lys over korset oppe på huleveggen. Det var Maryam, Jesu mor, som viste seg i et lys. Noen var sikre på at hun hvisket: ”Vær ikke redde! *Jesua mawgud* (Jesus er her)!” Selv hadde ikke Asma hørt noen stemme, men hun følte en stor ro og visste at hun ikke var alene.

Historien er oppdiktet, men med bakgrunn i virkelige steder og hendelser. Alle navn er fiktive

Eksempler på spørsmål i forhold til videre oppfølging:

- Se om dere kan finne ut mer om de kristne i Egypt ved å bruke internett (se under!)
- Hva tror dere skjedde i denne bydelen i Kairo etter at de 13 unge mennene ble drept?
 - o Lag to forskjellige utganger på tragedien.
- Noen fra landsbyen dro ned til Tahrir-plassen for å demonstrere sammen med tusenvis av mennesker de neste dagene.
 - o Hvordan tror dere det gikk med dem?
- Hva betyr utdanning og ekteskap for Asma og Fatima?
 - o Asma blir kanskje forelsket i en muslimsk gutt som jobber i kiosken til Yusuf.
 - o Hva skjer da med Asma?
 - o Lag en kort story om det som har skjedd fem år senere.

Nyttige hjemmesider med historier og informasjon om Egypt:

<http://www.stefanus.no/no/nyheter/egypt/> (om kristne minoriteter i Egypt)

<http://www.amnesty.no/om-amnesty/hva-jobber-vi-med/fokusomr%C3%A5der/midt%C3%B8sten-og-nord-afrika-0> (om menneskerettighetssituasjonen i Egypt og Nord-Afrika)

<http://www.cavechurch.com/home/index.asp> (engelsk hjemmeside om hulekirken der Asma og vennene går)

Gerd Marie Ådna, førsteamanuensis dr. art. Misjonshøgskolen
gerd.marie.aadna@mhs.no